

Tyrnävän esteettömyys selvitys

Esteettömyyskävely

2011

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Alkusanat

evään 2011 aikana Tyrnävän kunnan keskusta-alueella tehtiin esteettömyys selvitys. Esteettömyys selvityksessä kartoitettiin Tyrnävän keskustan katu ympäristön sekä keskeisten rakennusten sisäänkäyntien ja niiden lähiympäristön puutteita ja ongelmia esteettömyyden näkökulmasta. Esteettömyys selvityksessä ei tarkasteltu rakennusten sisätiloja.

Esteettömyys selvityksen tavoitteena oli myös tuoda julkisuuteen esteettömän toimintaympäristön edellytyksiä ja tärkeyttä sekä suurelle yleisölle että päätöksen tekijöille. Osana selvitystyötä järjestettiin esteettömyys kävely yhteistyössä Liikuta minua -kampanjan kanssa. Liikuta minua -kampanjassa vapaaehtoiset ulkoilevat ja liikkuvat yhdessä hoivakodeissa asuvien ikäihmisten ja vammaisten kanssa.

Esteettömyys kartoituksessa esille tulleet ongelmalliset kohteet perustuvat suunnittelijan havaintoihin ja eri liikkujaryhmien kokemuksiin ja mielipiteisiin esteettömyys kävelyllä. Toimenpide ehdotuksiksi ongelmalliseksi havaittujen kohteiden parantamisessa on pyritty löytämään mahdollisimman toimivia ratkaisuja. Selvityksessä on otettu huomioon Invalidiliiton ”Rakennetun ympäristön esteettömyys kartointus, Opas tilaajalle ja toteuttajalle, 2009” –julkaisun ohjeistus ja suositukset ja SuRaKu -kortit, joissa esitetään yleisohjeet esteettömien ulkoilualueiden suunnitteluun, rakentamiseen ja kunnossapitoon (esteettömien julkisten alueiden **Suunnittelun**, **Rakentamisen** ja **Kunnossapidon** ohjeet katu-, viher- ja piha-alueilla, <http://www.hel.fi/hki/HKR/fi/Helsinki+kaikille> . 8.8.2011).

Esteettömyys selvitys on tehty konsulttityönä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimeksiannosta. Tilaajan puolelta selvityksen laatimiseen on osallistunut liikenneturvallisuus asiantuntija Tarja Jääskeläinen ELY-keskuksen liikenne- ja infra vastuualueelta. Tyrnävän kunnasta työhön ovat osallistuneet tekninen johtaja Matti Mannonen, ympäristörakennus mestari Kyösti Isopahkala ja liikenneturvallisuus työryhmän henkilöt puheenjohtajan Veli-Matti Hietikon johdolla. Selvityksen tekemisestä on vastannut dipl.ins. Leena Joensuu Plaana Oy:stä.

Sisällys

Alkusanat	3
1 Johdanto.....	6
2 Kartoitukset.....	7
3 Selvityksen tuloksia.....	8
3.1 Keskeisiä havaintoja.....	8
3.1.1 Kevyen liikenteen väylät.....	8
3.1.2 Suojatiet.....	10
3.1.3 Pysäkit	11
3.1.4 Rakennusten piha-alueet ja sisäänkäynnit	12
4 Esteettömyystavoitteet.....	15
5 Toimenpide-esitykset	16
6 Jatkotoimenpiteet	35
7 Kirjallisuus	36
Liite: SuRaKu -kortit	

1 Johdanto

Kevään 2011 aikana tehtiin esteettömyyskartoitus Tyrnävän kunnan keskusta-alueella. Kartoitus tehtiin yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan ELY -keskuksen ja Tyrnävän kunnan edustajien kanssa. Esteettömyyskartoituksen tarkoituksena oli löytää Tyrnävän keskustan katu ympäristön sekä keskeisten rakennusten sisäänkäyntien ja niiden lähiympäristön puutteita ja ongelmia esteettömyyden näkökulmasta ja esittää niihin korjaustoimenpiteitä, joilla parannetaan liikkumismahdollisuuksia ja luodaan kaikille tasavertaiset mahdollisuudet liikkumiseen. Esteettömyys selvityksessä ei tarkasteltu rakennusten sisätiloja.

Esteettömyyskartoituksen laajuutta ja menetelmää pohjustettiin kunnan liikenneturvallisuustyöryhmän kokouksessa keväällä. Kokouksessa käytiin läpi kunnan ja ELY -keskuksen edustajien kanssa kunnan keskeiset palvelupisteet, erityiskohteet ja reitit, joihin kartoitus ulotetaan. Pääpaino selvityksessä tulisi olemaan reiteillä, joiden varrella on erityisesti ikäihmisten ja liikkumisesteisten ihmisten asiointiin ja virkistymiseen liittyviä julkisia ja yksityisiä palveluja kuten terveyskeskus, vanhainkoti, kunnanvirasto, kirjasto, päivittäistavarakaupat ja palveluyritykset.

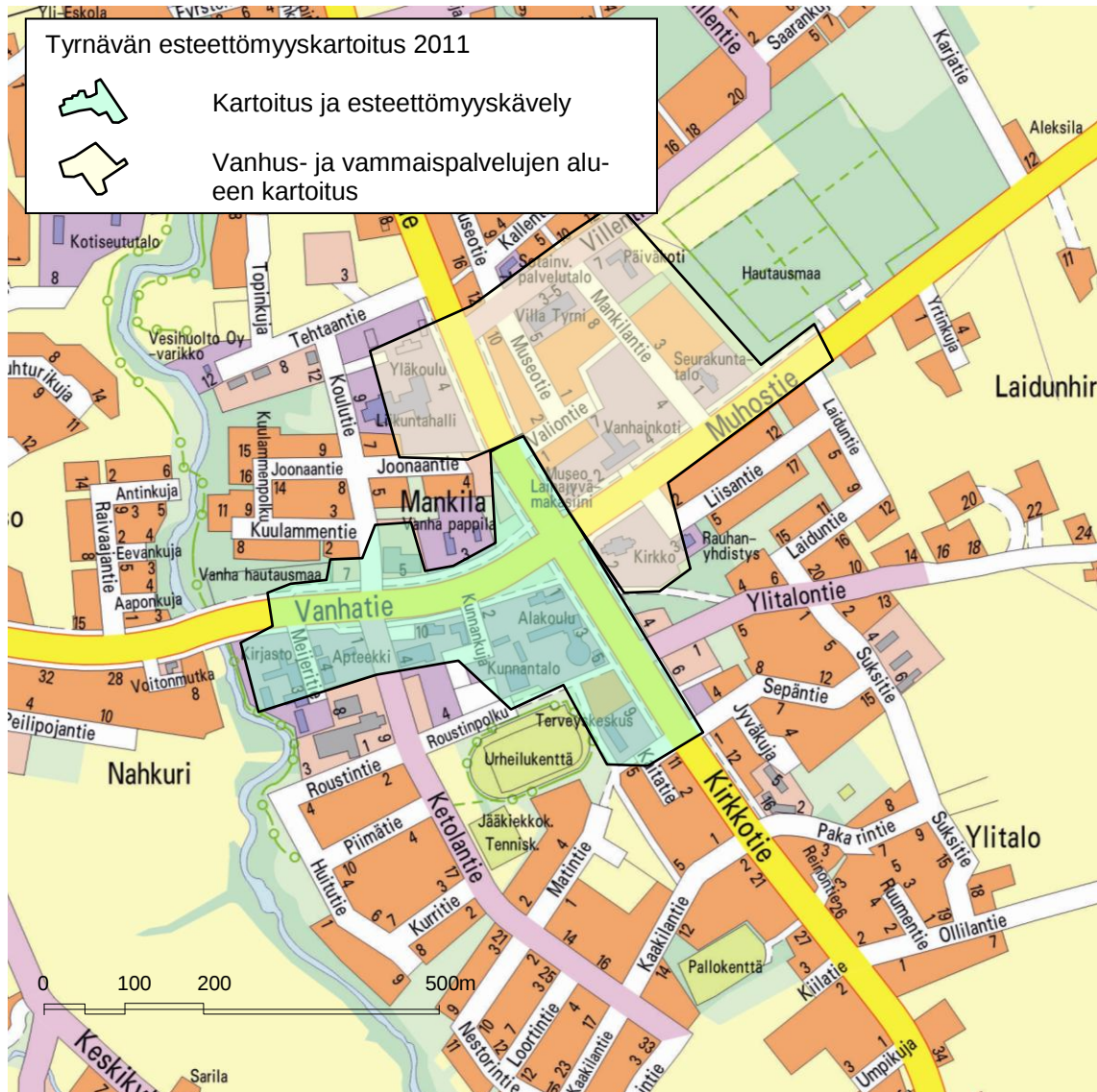
Kartoitusmenetelmänä sovittiin käytettäväksi esteettömyyskävelyä, jossa suunnittelijat, tilaajan ja kunnan edustajat, eri tavoin liikkumis- ja toimintaesteiset henkilöt ja muut asiasta kiinnostuneet kulkevat ennakkoon suunnitellut reitit ja keskustelevat havaituista ongelmista ja parannusehdotuksista, jotka kirjataan ylös ja käsitellään selvitystyössä.

Esteettömyys selvityksessä tavoitteena oli myös tuoda julkisuuteen esteettömän toimintaympäristön edellytyksiä ja tärkeyttä sekä suurelle yleisölle että päätöksen tekijöille. Tavoitteena on, että kaikkiin julkisten palvelujen sektorin yksiköihin ja päivittäisessä elämässä tarvittaviin rakennuksiin on esteetön pääsy taajama-alueella. Tyrnävän keskusta-alueen tiestöstä pääväylät Vanhatie, Muhostie, Tupostie ja Kirkkotie ovat Liikenneviraston ylläpitämiä. Esteettömyystavoitteiden saavuttamisessa onkin merkittävää ELY -keskuksen ja Tyrnävän kunnan yhteistyö parantamistoimenpiteitä.

2 Kartoitukset

Kartoituksen ensisijaisena tehtävänä oli paikallistaa Tyrnävän keskustassa julkisilta alueilta liikku-
mista estävät ja rajoittavat kohteet ja laatia kohteisiin parantamistoimenpiteet. Huomion kohteena
olivat ikäihmisten, liikkumisesteisten ja aistivammaisten ihmisten asiointiin ja virkistymiseen liittyvät
palvelut ja reitit.

Esteettömyyskävelyn kohteeksi valittiin kunnanviraston, terveyskeskuksen alueet ja kaupallisten
palvelujen alue.

Kuva 1 Esteettömyyskartoitus, kartoitetut alueet

Mankilantien varteen sijoittuvien vanhus- ja vammaispalvelujen alue ja Tupostien koulualue kevy-
en liikenteen reitteineen kartoitettiin konsultin toimesta. Nämä alueet ovat Tyrnävän kunnan suun-
nittelu- ja rakentamishankkeiden kohteita lähitulevaisuudessa. Alueiden esteettömyyteen vaikut-
taan ja tarkistetaan suunnitteluratkaisuissa.

Selvityksen alussa keväällä 2011 suunnittelualueet (kuva 1) tarkastettiin maastokäynnillä kevättal-
ven oloissa.

3 Selvityksen tuloksia

Kartoituksessa ja esteettömyyskävelyllä havaituista ongelmakohteista laadittiin yhteenvedot taulukkomuotoon ja kohteet merkittiin kartoille. Esteettömyyskartoituksen perusteella Tyrnävän keskusta-alueella esteettömyys vaihtelee tyydyttävän – välttävän kunnon tasolla.

3.1 Keskeisiä havaintoja

Maastollisesti Tyrnävän kunnan keskusta-alue on tasaista, eikä kulkuväylillä ole merkittäviä maastosta johtuvia tasoeroja. Pohjamaa on keskusta-alueella routivaa, mikä näkyy kevyen liikenteen väylillä ja viemäroinnin korjauskohteissa pinnan halkeamina ja routanousuina.

Esteettömyysajattelu on pääpiirteissään otettu huomioon rakentamisessa ja peruskorjauksessa. Osassa vanhoista liikerakennuksista on sekä portaattomia sisäänkäyntiä, liikkumisesteisen asiointi liikkeissä kuitenkin hankalaa ilman avustajaa. Uudisrakentamisessa esteettömyysnäkökohta on oletettu huomioon, havaitut puutteet näkyvät hienosäädöissä, mikä johtunee epäselvyyksistä, kun on tulkittu esteettömyyteen liittyviä ohjeita. Julkisten palvelujen rakennuksissa myös peruskorjauksissa on pyritty ottamaan huomioon esteettömyysnäkökohtia ja -vaatimuksia.

3.1.1 Kevyen liikenteen väylät

Kevyen liikenteen väylien puutteet olivat päällysteiden huonokuntoisuus, halkeamavauriot ja epätasaisuudet. Vaurioita oli ennen kaikkea Vanhatien eteläpuoleisella kevyen liikenteen väylällä, missä väylän vieressä on viemäri linja, ja pohjoispuoleisella ABC -automaattiaseman kohdalla.

Korjausjäljistä päätellen vaurioituminen on toistuvaa ja aiheutuu epätasaisesta routimisesta. (Kuva 2)

Kuva 2 Kevyen liikenteen väylien halkeamia ja pinnan epätasaisuuksia

Kevyen liikenteen väylillä muutamassa kohdassa pinnan tasoa alempana oleva viemärikansi ja vesijohtoventtiilin koholla oleva hattu aiheuttavat kompastumisvaaran. Ketolantien jalkakäytävällä törmäysvaaran aiheuttaa poistetun valaisinpylvään ”torso” ja jalusta. (Kuva 3)

Kuva 3. Poistetun valaisinpylvään ”torso”. Kohteeseen tullaan asentamaan uusi valaisin

Kevyen liikenteen väylät ovat pääasiassa asfalttipintaisia tai kivettyjä. Vanhantiellä kevyen liikenteen väylän ohjaavuus katkeaa vanhan hautausmaan korotetun väylän ja erillisen kevyen liikenteen väylän välillä ABC -aseman sorapintaisen liittymän kohdalla. (Kuva 4)

Kevyen liikenteen väylän jatkuvuus katkeaa myös Ketolantiella, kun väylä päättyy torialueen liittymään jatkumatta torialueen ohi Vanhatien kevyen liikenteen väylälle. Nurmialueella olevien oikaisujalkien perusteella kohteessa tulisi olla rakennettu väylä.

Kuva 4. Kevyen liikenteen ohjaavuus katkeaa sorapintaisen liittymän kohdalla.

3.1.2 Suojatiet

Pääosa alueen suojateista Liikenneviraston ylläpitämällä väylillä on maalimerkinnällä merkittyjä. Kevyen liikenteen väylät ovat pääasiassa välikaistalla tiestä erotettuja, jolloin (ilman reunatuen ohjausta) turvallisen odotusalueen rajan tunnistaminen on näkövammaiselle vaikeaa.

Tupostiellä on Kuulalammenkoulun kohdalla saarekkeellinen suojatie. Tupostien keskisaareke on korottamaton ja syvyydeltään kapea. Vanhatien – Koulutien – Ketolantien liittymässä ja Kirkkotiellä Kirkkomännikön koulun kohdalla on korotetut suojatiet. Kartoitushetkellä kaikkia alueen suoja-
tiemerkinnot olivat kuluneet.

Katuliittymissä puuttuivat pituussuuntaiset suojateiden merkinnät. Suojatiemerkit puuttuivat lähes kaikista Vanhatien katuliittymistä ja Vanhatien korotetulta suojatieltä toinen suojatiemerkeistä. Esteettömyyden näkökannalta suojatiemerkit on sijoitettu kauas suojatiemerkin reunasta (erikoistasolla heti suojatien reunassa ja korkeintaan 500mm ajoradan reunasta).

Kuva 5. Suojatiemerkinä kevyen liikenteen väylän jatkona ja suojatiemerkki puuttuvat Ketolantien liittymässä

Vanhatien suojatien ja Meijeritien kevyen liikenteen väylän välinen jatkuvuus ja ohjaavuus ovat katkenneet Meijerin alueen rakentamisen yhteydessä. (Kuva 6 alla)

Kuva 6. Suojatie sivussa Meijeritien kevyen liikenteen väylän kohdalla.

3.1.3 Pysäkit

Linja-autopysäkit eivät täytä esteettömän ympäristön vaatimuksia.

Linja-autopysäkit ovat pääsääntöisesti ajoradan tasossa, jolloin nousu linja-autoon on liikkumisekselle vaikeaa. Pysäkin maalausmerkinnät ovat kuluneet näkymättömiin ja pysäkin paikka poikisuunnassa vaikeasti hahmotettavissa. Odotustilana on yleensä kevyen liikenteen väylä ja vaarana on törmäys muihin kevyen liikenteen väylällä kulkeviin. (Kuva 7)

Kuva 7. Kirkkotien linja-autopysäkki

Keskusta-alueen päätepysäkki (kuva 8) on varustetasoltaan (katos, penkit, pysäkki-informaatio) vaatimaton. Odotustila on sorapäällysteinen ja epätasainen. Joukkoliikennettä käyttävien polkupyöriille ei ole järjestetty pyöräpysäköintiä.

Joukkoliikenteen uusi päätepysäkki on rakenteilla ja otetaan käyttöön syksyllä 2011. Uusi päätepysäkki tulee Tupostien varteen Joonaantien liittymän kohdalle lähelle Kuulammen koulua.

Kuva 8. Nykyinen joukkoliikenteen päätepysäkki

3.1.4 Rakennusten piha-alueet ja sisäänkäynnit

Liikkumisesteisten autopaikat ja kulkuyhteydet sisäänkäynnille

Liikkumisesteisten pysäköintipaikkoja (LE -autopaikat) on kartoitetulla alueella varattu vaihtelevasti. Julkisten palvelujen rakennusten, uusien liikerakennusten ja päivittäistavarakauppojen pysäköintialueilla on varattu autopaikat liikkumisesteisille. LE -autopaikan sijoittaminen riittävän lähelle (esteettömyyskriteerinä on 10 m etäisyys sisäänkäynnistä) ja esteetön kulku sisäänkäynnille toteutuu niissäkin vain muutamassa.

Liikkumisesteisille varatut autopaikat on merkitty ISA -tunnuksella, pysäköintiruuduissa olevat tunnukset ovat kuluneet monissa kohteissa lähes näkymättömiin.

Kuva 9. Automaattiovista on esteetön sisäänpääsy. Liikkumisesteisten autopaikat (kuvas-
sassa vasemmalla) on sijoitet-
tu kauemmaksi sisäänkäynnis-
tä kuin pyöräpysäköinti ja
koiraparkki.

Rakennusten sisäänkäynnit

Sisäänkäyntien osalta kartoitetulla alueella on kolmen tyyppisiä sisäänkäyntejä. Vain harvat sisäänkäynnit ovat täysin esteettömiä.

- Terveyskeskuksen pääsisäänkäynti on esteetön automaattiovineen (Kuva 10). Päivittäistavarakauppojen sisäänkäynnit ovat myös esteettömiä, haittana kauppojen kohdalla LE -autopaikan sijainti kaukana ovesta ja kierto luiskan kautta ovelle.
- Lähes esteettöminä voidaan pitää myös Tyrnävän kunnantöimiston ja kirjaston pääsisäänkäyntejä. Kunnantöimiston pääsisäänkäynnin yhteyteen on asennettu ovikello ja ovi tullaan avaamaan pyydettäessä. Kirjaston pääovi on avauspainikkeella aukaistavissa. Oven vapaa kulkuaukko on kuitenkin uusille sähköpyörätuoleille kapea, avauspainike korkealla (tulisi siirtää alemmaksi 850 mm korkeudelle) ja oven aukipysymisaika lyhyt (säädettävä pitemmäksi väh. 25 s). (Kuva 11)
- Muissa kohteissa sisäänkäynnin yhteydessä esteenä on korkea tasoero ovelle tai oven edustalla olevalle tasanteelle, vain portaat ovelle tai luiskassa ja portaissa on puutteita. (Kuva 12)

Kuva 10. Terveystakeskukseen sisäänkäynti

Kuva 11. Kirjaston pääsisäänkäynti. Oven aukaisupainike on asennettu oven oikealla puolella olevaan pilariin.

Portaat

Selvityksessä mukana olevissa kohteissa, joissa oli useampiaskelmaiset portaat, oli rakennettu myös luiska. Esteettömyyskävelyllä kohteena olevien portaiden kohdalla ongelmana ovat

- sisäänkäyntitasanne oven edessä ei ole riittävän syvä (≥ 2200 mm)
- väri ja materiaalierojen puute: portaista puuttuvat kontrastimerkinnot, jotka auttavat hahmottamaan portaita
- kaiteet osassa portaita vain toisella puolen

- kaiteissa ei ole käsijohdetta, joka jatkuisi ohi (≥ 300 mm) portaan / luiskan alkamis- ja päättymiskohdan
- portaiden nousu vaihtelee

Kuva 12. Liikerakennuksen sisäänkäynti, portaat ja luiska

Luiskat

Esteettömyyskävelyalueen luiskissa jokaisessa oli puutteita esteettömän luiskan vaatimuksiin nähden. Liikkumisesteinen henkilö tarvitsee avustaja asioidessaan näissä liikkeillä. Vanhus- ja vammaispalvelujen alueella olevissa luiskissa on luiskan osalta lähes esteettömiä ratkaisuja. Luiskien ongelmia olivat

- oven avaamiseen tarvittavan tilan lisäksi tuleva vapaa tila puuttuu sisäänkäynnin edessä
- liian jyrkkä pituuskaltevuus
- käsijohteiden puute
- oven avautumien esteeksi luiskan käytölle
- suojareunan puute
- ala- ja ylätasanteen ja luiskan tasoerot
- väri- ja materiaali erojen puute
- katoksen puute

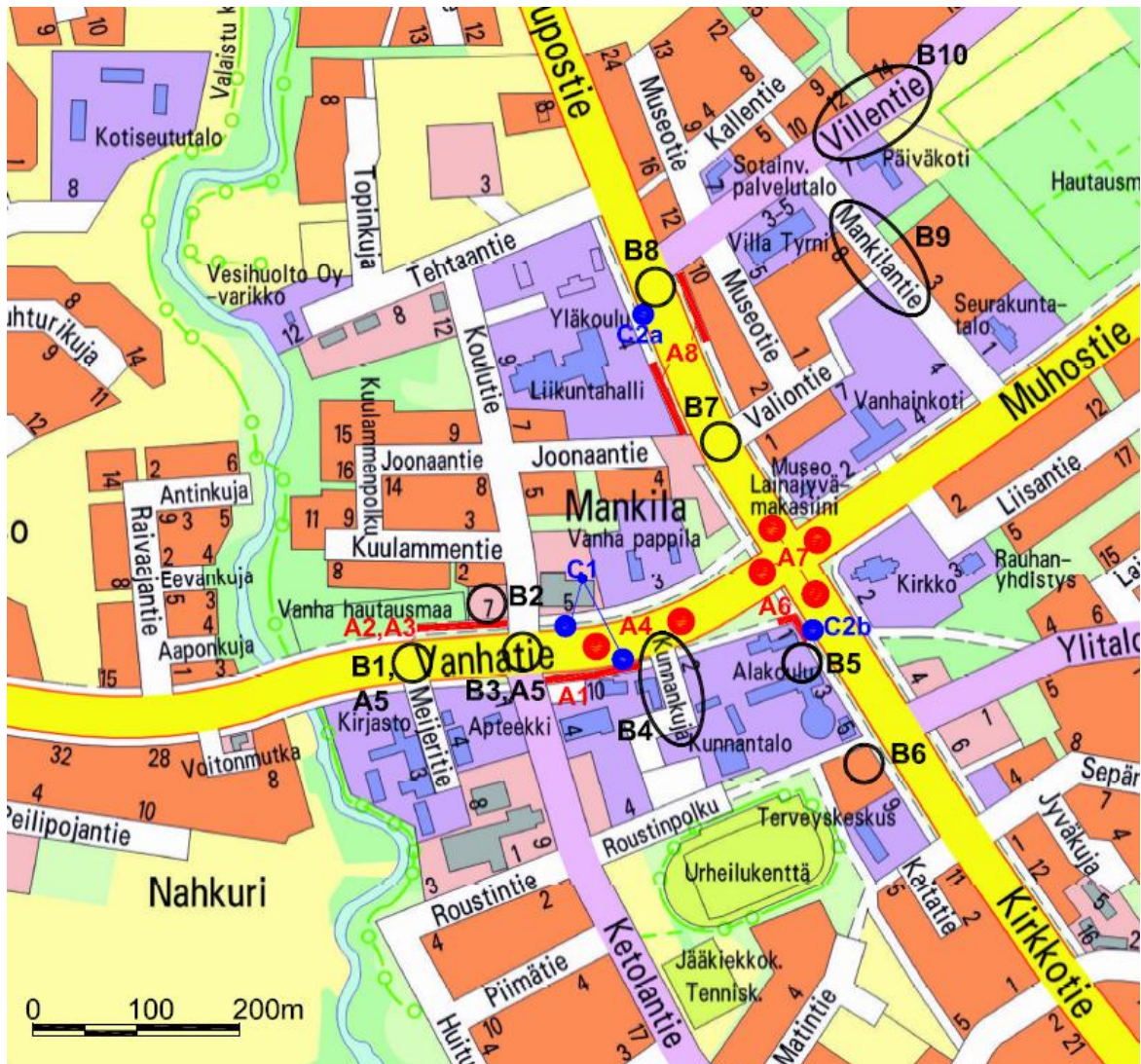
Kuva 13. Esteettömyyden tavoitetasot.

5 Toimenpide-esitykset

Tutkitut kohteet, niiden ongelmat ja ehdotetut parannustoimenpiteet on esitetty taulukkoina ja karttoina. Kohteissa A, B ja C toimenpiteiden toteutusvastuu on ELY -keskuksella ja / tai Tyrnävän kunnalla. Kohteet D sisältävät arviot rakennusten sisäänkäyntien esteettömyydestä. Kohteiden D ottaminen mukaan selvitykseen on informaatiota siitä, mitkä tekijät vaikuttavat esteettömyyden pääsyyyn rakennusten sisätiloihin. Toteutusvastuu on näissä kohteissa kiinteistön omistajalla. Toimenpiteet

Taulukko 1. Vanhateillä esteettömyys selvityksessä havaitut kehittämiskohteet, (kohteiden sijainnit kuvassa 14)

Kohde			Ongelmat / havainnot	Parannusehdotus	Kiireellisyys	Toteutusvastuu
nro		osoite				
A1	kevyen liikenteen väylä	välillä Kunnankuja - Ketolantie	päälystevauriot - pituus-suuntaiset halkeamat (kuva 15)	halkeamavaurioiden korjaus myöh. rakenteen parantaminen routimattomaksi	1 2	ELY -keskus
A2	kevyen liikenteen väylä ja kevyen liikenteen yhteys	välillä Koulutie – vanha hautausmaa Vanhatie 7, ABC -automaattiaseman kiinteistön liittymäkohta	päälystevauriot - pituus-suuntaiset halkeamat (kuva 18) jatkuvuus- / ohjaavuuspuute korotetun ja erillisen kl-väylän välillä (kuva 17)	halkeamavaurioiden korjaus myöh. päällystetyn kl – yhteyden rakentaminen liittymään ja rakenteen parantaminen routimattomaksi	1 2	ELY -keskus
A3	korotettu kevyen liikenteen väylä	vanhan hautausmaan kohta	reunatuki puuttuu sadevesiviemärin kohdalta (ohjaavuuspuute, kuva 19)	korjataan reunatuki jatkuvaksi	1	ELY -keskus
A4	Vanhatien suojatiet		suoja- ja suojatietkuluneet (kuva 16)	suoja- ja suojatiet merkitään kestomerkintänä	1	ELY -keskus
A5	Vanhatien pituussuuntaiset suojatiet	Kunnankujan, Ketolantien, Koulutien ja Meijeritien liittymissä	suoja- ja suojatiet ei merkitty, ohjaavuuspuute	merkitään katuliittymiin suoja- ja suojatietmerkinnät ja suoja- ja suojatietmerkit	1	Tyrnävän kunta
B1	suoja- ja suojatiet	Meijerintien liittymä	jatkuvuus- / ohjaavuuspuute suoja- ja suojatien ja kl-väylän välillä (kuva 20)	suoja- ja suojatiet siirretään kl-väylän jatkeeksi, suoja- ja suojatiet kestomerkintään, suoja- ja suojatien kohdalla luis-kareunatuki, muualla matala tai nykyisen korkuinen reunatuki	2	ELY -keskus, Tyrnävän kunta
B2	sorapäälysteinen monikäyttöalue, jossa joukkoliikenteen päätepysäkki, huoltoasema (kylmäasema), pysäköintiä (pyörät, mopot, rekat)	Vanhatie 7, ABC -automaattiaseman kiinteistön kohta	toimintoja ei ole eritelty alueella (kuva 21) vaatimaton katos keskellä aluetta, alusta sorapintainen alue sorapintainen, kuivana pölyävä ei pyöräpysäköintiä, bensapumppukatoksen reuna-alueella käytetään mopojen pysäköintiin	HUOM! joukkoliikenteen päätepysäkki siirtyy syksyllä 2011 Tupostien varteen Joonaantien kohdalle → alueen tulevan käytön suunnittelu kiinteistön omistajan, kunnan ja ELY-keskuksen yhteistyönä	3	ELY -keskus, Tyrnävän kunta, kiinteistön omistaja

Kuva 14. Esteettömyys selvityksessä havaitut katu ympäristön kehittämiskohteet.

Kuva 15 vasemmalla. Kevyen liikenteen väylän päällystevaurioita. Pinnan halkeamat vaikeuttavat pyörötuolilla liikkumista. (kohde A1)

Kuva 16 oikealla. Suojatien merkinnät ovat kuluneet. (kohde A4).

Kuva 17. Jatkuvuus- / ohjauksipuute Vanhatie 7 liittymässä. Näkövammaisen henkilö ei pysty havaitsemaan reittiä erillisen ja kototetun kevyen liikenteen väylän välillä. (kohde A2)

Kuva 18 vasemmalla. Kevyen liikenteen väylän pituussuuntaiset halkeamat ja reunan pettäminen Vanhatie 7 kohdalla. (kohde A2)

Kuva 19 oikealla. Korotetun kevyen liikenteen väylän reunatuki puuttuu sadevesiviemärin kohdalta. (kohde A3)

Kuva 20. Vanha-
tien suojatie
sivussa Meijeri-
tien kevyen
liikenteen väyläl-
tä (päättyy kor-
keaan tu-
keen). Meijeritien
liittymästä ja
suojatien kohdal-
ta puuttuu oh-
jaavat reunatuet.
(kohde B1)

Kuva 21. Jouk-
koliikenteen
nykyisen pääte-
pysäkin alue on
varustelultaan ja
pinnaltaan vaa-
timaton ja alue
kokonaisuudes-
saan jäsentymä-
tön. (kohde B2)

Taulukko 2. Vanhatiellä ja Kunnankujalla esteettömyys selvityksessä havaitut kehittämiskohteet (kohteiden sijainti kuvassa 14)

Kohde			Ongelmat / havainnot	Parannusehdotus	Kiireellisyys	Toteutusvastuu
nro		osoite				
B3	kevyen liikenteen yhteys suojatie - merkinnät ja reunatuot Ketolantien jalkakäytävä	Vanhatie, Ketolantien ja Koulutien liittymä (kuvat 22 ja 23)	suojatien merkinnät kevyen liikenteen väylän jatkona puuttuu (ohjaavuuspuute) Ketolantien jalkakäytävällä venttiilikansi ylhäällä (kompastumisvaara) ja viemärikansi alhaalla pinnan tasosta "valaisinpylvästorso" jalkakäytävällä (törmäysvaara), (kuva 24) Ketolantien torialueen puoleinen reunatukilinja päättyy ennen kevyen liikenteen väylää (ohjaavuuspuute) Ketolantien liittymässä viemäri- linjalla painumavaurioita torialueen viereinen kevyen liikenteen väylä ei jatku Vanhatie kl -väylälle korotetun suojatienreunakivi luiskaamaton ja yli 20mm korkea korotetun suojatien viiste antaa näkövammaiselle virheellistä informaatiota ajoradan sijainnista jalkakäytävän ja kl -väylän kulmassa oikaistaan (kuva 25) kuntalaisten mukaan liittymässä tulisi olla suojatie myös torialueen – S-marketin puolel- la	suojatienmerkinnät (maalau- ja liikennemerkki) Ketolantien liittymään venttiili- ja viemärikansi korjataan pinnan tasoon Ketolantien puuttuvien valaisimien asentaminen – siirto jalkakäytävän takareu- naan (tai jalusta ympäri- dään kulkuväylästä eroaval- la pintamateriaalilla) HUOM! → liittymäalueen paranta- minen suunnitteluhanke- ohjelmaan. Parantamises- sa tavoitteena esteettö- myys ja kevyen liikenteen reittien jatkuvuus.	1 1	Tyrnävän kunta ELY -keskus, Tyrnävän kunta
B4	katutila	Kunnankuja	jäsentymätön katutila, (kuvat 26 ja 27) jossa alkuosalla on mm. päiväkodin saattoliiken- nettä kadun varrella liikkeiden asiakaspysäköintiä katu on kevyen liikenteen reitti kunnantoinmistolle ja ter- veyskeskukseen, koululle ja urheilualueelle johtavil- le kevyen liikenteen väy- lil- le yhteys kunnantoinmiston pysäköintipaikalle kadun pinta on epätasainen	HUOM! kunta on laatinut kohteessa suunnitelman, jossa paran- netaan päiväkodin saattoli- kenteen toimivuutta → katutilan jäsentäminen ajoneuvo- ja kevyelle liikenteelle ja pysäköinnil- le	2	Tyrnävän kunta
C1	linja- autopysäkit	sijainnit kuva 14	La-pysäkit ajoradan tasossa, maalimerkin- nät kuluneita, jolloin pysäkin paikka vaikeasti hahmoteltavissa odotustilana viereinen kl-väylä, jollin törmäysvaara muun kevyen liikenteen kanssa katokselliset odotustila sora- päällysteisiä, katos vaatimaton	La –pysäkkien maalimerkin- nät uusitaan Joukkoliikenteen reittien ja pysäkkien sijainti- ja latutasotarkastelu pääte- pysäkin siirron myötä → pysäkit korjataan laatuta- soa vastaavaksi	1 3	ELY-keskus yhteistyössä ELY -keskus, Tyrnä- vän kunta ja liikennöitsijät

Kuva 22. Suojatie kevyen liikenteen väylän jatkona puuttuu. Ketolantiellä viemärilinjalla painumavauriota, venttiilikansi koholla ja viemärikansi kuopalla jalkakäytävän päällystepinnasta. (kohde B3)

Kuvat 23 ja 24 yllä. Korotetun suojatien kohdalla luiskamaton reunatuki ja ajoradan viiste, joka voidaan virheellisesti tulkita jalkakäytävän varoitusalueeksi. Kuvassa 22 näkyy valaisinpylvään "torso" jalkakäytävän keskellä. (kohde B3)

Kuva 25 (vasemmalla). Jalkakäytävän ja kevyen liikenteen väylän kulmasta oikaistaan. (kohde B3)

Kuva 26. Kunnankujan alkuosa – jäsen-
tymätön katuti-
la, jossa liikku-
misesteisen tai
näkövammai-
sen on vaikea
kulkea. (kohde
B4)

Kuva 27. Kunnankujan lop-
puosa – epäta-
saisuutta ja
pintavaurioita,
(kompastumis-
vaara), kaut-
taaltaan sama
pintamateriaali
on heikkonäköi-
sen vaikea
hahmottaa
(ohjaavuuspuu-
te). (kohde **B4**)

Taulukko 3. Vanhatiellä ja Kunnankujalla esteettömyys selvityksessä havaitut rakennusten sisäänkäyntien kehittämiskohdet (kohteiden sijainnit kuvassa 32 sivulla)

Kohde			Ongelmat / havainnot	Parannusehdotus	Kii-reel-lisyys	Toteutus-vastuu
nro		osoite				
D1	kirjaston pääsisäänkäynti	Meijeritie 3	Painike oven sähköiseen aukaisuun ei näy tulosuuntaan Ovi ei pysy riittävän pitkään auki (mitattu 10 s) oven vapaa leveys liian kapea (830mm) osalle käytössä olevia pyörötuoleja	lisätään ISA –merkintä pilarin sisään-tulosuuntaan oven aukipysymisajan säätäminen pidemmäksi (esteettömyysvaatimus väh. 25 s) oven vaihtaminen leveämpään (vaatimus vapaalle leveydelle väh. 850mm)	3	kiinteistön omistaja: Tyrnävän kunta
D2	OP, apteekki, K – market,	Ketolantie 1	Vanhatien puoleisten liikkeiden ovat kapeita – apteekkiin ja kukkakauppaan sisäänkäynti myös K-marketin automaattiovien kautta, opastus esteettömälle ovelle kuitenkin puuttuu oven aukipitotapit muodostavat kompastumisvaaran Marketin/ OP-pankin LE –autopaikat sijoitettu kauemmaksi sisäänkäynnistä kuin polkupyörille ja lemmikeille varattu alue	merkitään tieto/opastus auto-maattiovelle aukipitotapin korvaaminen erityyppisellä ratkaisulla	3	kiinteistön omistaja
D3	S -market	Vanhatie 5	Vanhatieltä sisäänkäynnille kivetty jalan-kulkualue, jonka ohjaavuus ja kontrasti katkeaa sisäänkäyntitasanteen reunan kivi korkea ja luiskaamaton LE –autopaikkojen ja jalankulkureitin kohdalla pysäköintiruutujen maalimerkinnot kulu-neet	yhtenäinen, jatkuva jalankul-kualue kadulta sisäänkäynnille pysäköintialueen ja kiveyksen tasoeroa pienennetään sään-käynnin edessä, kulkuväylän ja LE- autopaikkojen välisellä alueella käytetään luiskareu-natukea maalimerkinnot uusitaan	3	kiinteistön omistaja: osuus-kauppa Arina
D4	liikeraken-nukset, sisäänkäynti	sisustusliike, taloyhtiö, kampaamo (kuvat 28 ja 29)	LE –autopaikkoja ei ole osoitettu rakennuksen edustalla korotettu kiveys (korkea reunatuki) jossa on epätasai-suuksia – kiveys rikki, sadevesikourut, aluetta käytetään pysäköintiin talvella lunta kerääntyy kiveykselle portaat askelmissa ei ole kontrastimerkintöjä, nousut epätasaiset, tasanne oven edes-sä kapea kaide ei jatku riittävän pitkälle, ei erillistä käsijohdetta (kaiteen kiinnitys estää käden liu'uttamisen) luiskat suojareunat puuttuvat, kapea (kampaa-mo), jyrkkä, ovi avautuu luiskan eteen (Puutölli), tuotteita sijoitettu luiskalle (sisustusliike)	varataan pysäköintialueella LE –autopaikka kiveys korjaan, sade-vesikourun muutos umpinai-seksi tai viemäröinti lisätään portaisiin kontrasti-merkinnät, kaiteisiin käsijohde, joka jatkuu riittävän pitkälle (300mm) ohi portaan luiskiin rakennetaan suojareu-nat Puutölli –liikkeen oven käti-syys muutetaan talvikunnossapidon tehostami-nen sisäänkäynnin kulkuväylät vapaaksi		kiinteistön omistajat
D5	liikeraken-nus	pizza&grilli, K – maatalous (kuvat 30 ja 31)	LE –autopaikkoja ei ole osoitettu rakennuksen edustalla korotettu kiveys (korkea reunatuki) porraskivi/kynnys ovien edessä (piz-za&grilli) oven aukipitotapit (kompastumisvaara) kukkaistutukset kiveyksellä	varataan pysäköintialueella LE -autopaikka kynnysluiskan rakentaminen aukipitotapin korvaaminen erityyppisellä ratkaisulla sijoitus seinä viereen		kiinteistön omistaja

Kuva 28. Liikera-
kennus Vanhatie
(kohde D4)

Kuva 29. Liikera-
kennus Vanhatie.
(kohde D4)

Kuva 30. Liikera-
kennus Vanhatie
(kohde D5)

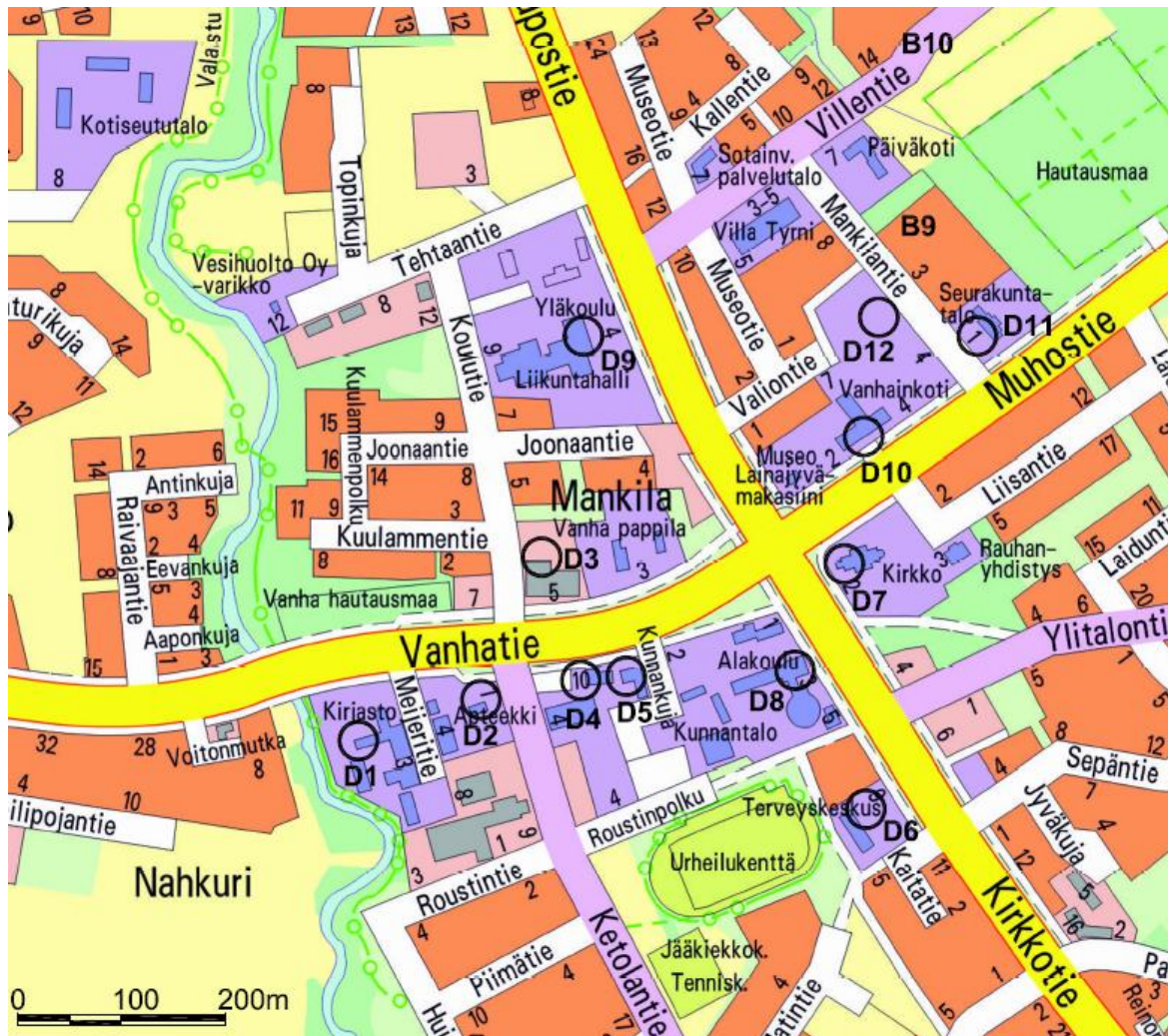
Kuva 31. Liikera-
kennus Vanhatie,
K –maatalouden
ovessa esteetön
sisäänkäynnin
luiska, oven auki-
pitotappeihin voi
kompastua (kohde
D5)

Taulukko 4. Kirkkotiellä ja Tupostiellä esteettömyys selvityksessä havaitut kehittämiskohteet (kohteiden sijainnit kuvissa 14 ja 32)

Kohde			Ongelmat / havainnot	Parannusehdotus	Kiireellisyys	Toteutusvastuu
nro		osoite				
A6	Kirkkotien länsipuolen kevyen liikenteen väylä	Vanhatien liittymän läheisyydessä	päälystevaurioita – halkeamia viemärikaivo koholla kl - väylän reunassa kl –väylältä kiinteistölle johtavan oikopolun silta rikki (kuva 39)	päälystevaurioiden korjaus, myöh. päälysteen uusiminen ja samassa yhteydessä korjataan viemärikannet pinnan tasoon silta korjataan tai poistetaan	1	ELY –keskus, Tyrnävän kunta, kiinteistön omistaja
A7	suoja-tiet	sijainti kartassa kuvassa 14 sivulla 17	maalimerkinnot kuluneet liikennemerkkit kirkon kohdalla olevan suojatien yhteydessä (kuva 33)	tiemerkintöjen uusiminen kestomerkintänä liikenteenohjauksen selvittäminen/tarkistaminen taa-jama-alueella	1 2	ELY -keskus
B5	Kirkkomännikön koulu	Kirkkotie 3-5	liittymässä ja pysäköinti-alueella routavaurioita (kuva 34)	rakenteen parantaminen routimattomaksi	1	Tyrnävän kunta
B6	pysäkkikoroke	Kirkkomännikön koulu	koululaiskuljetusten pysäkkikorotuksen korkea reumatuki (kuva 35)	pysäkkikorokkeen koulun puoleinen reumatuki muutetaan luiskareunatuksi	2	Tyrnävän kunta
A8	Tupostien kevyen liikenteen väylät	länsipuolen kl- väylä välillä Joonaantie - Kuulammen koulu itäpuolen kl-väylä	päälystevaurioita – halkeamia kuusiaidan alaoksat ulottuvat kl- väylälle	päälystevaurioiden korjaus leikkaaminen /aidan uusiminen kauemmaksi kl- väylästä	1	ELY -keskus ELY -keskus (kiinteistön omistaja)
B7	liittymä	Tupostie-Joonaantie - Valiotie liittymä	jäsentymätön liittymäalue – törmäysvaara suojatiemerkkiin, kaavateillä ei suojatiemerkintöjä (kuva 40)	HUOM! Joonaantien joukkoliikenteen päätepysäkkijärjestelyjen yhteydessä parannetaan liittymän esteettömyyttä.	1	ELY -keskus, Tyrnävän kunta
B8	suoja-tiesareke	Kuulammen koulun kohdalla	suoja-tiesareke kapea (vähimmäisleveys 2,5m), (kuva 42)	suoja-tiesarekkeen parantaminen Villentien kevyen liikenteen väylän suunnitelman yhteydessä	2	ELY -keskus, Tyrnävän kunta
C2a	la-pysäkit	Kuulammen koulun la -pysäkki	ei odotustilaa, kapea päälystetty piennar (kuva 41)	HUOM ! Kuulammen koulun pysäkki poistunee uusien joukkoliikennejärjestelyjen myötä		ELY -keskus, Tyrnävän kunta
C2b	la-pysäkit	kirkon kohdalla	ajoradan tasossa, odotustilana kl –väylä, jolloin törmäysvaara muun kevyen liikenteen kanssa	HUOM! Joukkoliikenteen reittien ja pysäkkien sijainti- ja latutasotarkastelu	3	yhteistyössä ELY -keskus, Tyrnävän kunta
D6	rakennusten sisäänkäynnit	terveyskeskus	pääsisäänkäynti esteetön,			Tyrnävän kunta
D7	kirkon sisäänkäynnit	Kirkkotie 2 (kuvat 36 ja 37)	portaista puuttuvat astinten kontrastiraidat, kaidejohde ei jatku ohi alimman portaan, oven vedin puuttuu opastus esteetömälle sisäänkäynnille, luiskan ritiläverkko isosilmäinen (vaatimus ritilära-olte korkeintaan 5mm), oven vedin	lisätään kontrastiraidat askelmien etureunaan ja varoitusalue ylätasanteelle, kaidejohde(kaide) ja vedin uusitaan luiskan ritiläverkko vaihdetaan pienisilmäisempään, oven vedin uusitaan	2	Tyrnävän seurakunta
D8	rakennusten sisäänkäynnit	Kirkkomännikön koulu	venttiilikansi ylhäällä kiveyksen pinnasta pääsisäänkäynnin edessä ja ovien yhteydessä olevat aukipitotapit muodostavat kompastumisvaaran	venttiilikansi korjataan pinnan tasoon ovien aukipitotapit korvataan seinää kiinnitettävällä mallilla	1	Tyrnävän kunta

Taulukko 4 jatkuu. Kirkkotiellä ja Tuhostiellä esteettömyys selvityksessä havaitut kehittämiskohteet (kohteiden sijainnit kuvissa 14 ja 32)

Kohde			Ongelmat / havainnot	Parannusehdotus	Kiireellisyys	Toteutusvastuu
nro		osoite				
D9	rakennusten sisäänkäynnit	Kuulammen koulu	Ovella D1 yli 20mm korkea rappuritiä Ovella B1 ovien aukipito- tapit muodostavat kom- pastumisvaaran Ovella A1 luiskasta puut- tuvat kaide ja suojaareuna, luiskan kohdalla olevasta syöksytorvesta roiskuva vesi voi aiheuttaa liuk- kautta luiskan alaosaan. Portaista puuttuvat astin- ten kontrastiraidat ja kaiteet (kuva 43)	aukipitotapin korvaaminen seinään kiinnitettävällä haalla (B1 ovi) Oven A1 luiska korjataan rakentamalla suojaareuna ja kaide, portaat korjataan lisäämällä kontrastiraidat ja kaide	1	Tyrnävän kunta

Kuva 32. Esteettömyys selvityksessä tarkastetut rakennusten sisäänkäynnit.

Kuva 33. Suojatie kirkon kohdalla, liikenteen opastuksessa virheellisyyksiä (kohde A7)

Kuva 34. vasemmalla. Routavaurioita Kirkkomännikön kulun pysäköintialueella. (kohde B5)

Kuva 35 yllä. Kirkkomännikön koulun pysäkkikorokkeen korkea reunatuki. Esteetön liikkuminen edellyttäisi kulkusuunnassa luiskattua reunatukea. (kohde B5)

Kuvat 36 ja 37. Tyrnävän kirkon pääsisäänkäynti ja esteetön sisäänkäynti. (kohde D6)

Kuva38. Joukkoliikenteen pysäkki Tyrnävän kirkon kohdalla. (kohde C2)

Kuva39. Kirkkotie 1 kiinteistöltä johtavan oikopolun silta on liikumisesteiselle vaarallinen. (kohde A6)

Kuva 40 (vasemmalla) . Tupostien ja Joonaantien liittymä (kohde **B6**)

Kuva 41 (oikealla). Kuulammen koulun la-pysäkki (kohde **C1**).

Kuva 42 (oikealla). Suojatiesareke Kuulammen koulun kohdalla (kohde **B7**).

Kuva 43. Kuulammen koulun sisäänkäynti A, kaiteeton ja suojareunaton luiska. Syöksytorvesta roiskuva vesi jäätyessään voi aiheuttaa liukkautta luiskan alaosaan. (kohde D7).

Taulukko 5. Muhostiellä, Mankilantiellä ja Villentiellä esteettömyys selvityksessä havaitut kehittämiskohteet (kohteiden sijainti kuvassa 31)

Kohde			Ongelmat / havainnot	Parannusehdotus	Kiireelisyys	Toteutusvastuu
nro		osoite				
B8	levähdyspaikat	Muhostiellä Museon kohdalla, Tupostien viheralueella	sijainti hyvä talvikunnossapito? kohdassa päällyste epätasainen (viemärikaivo) ki – väylällä, levähdysalueen alusta epätasainen, penkissä ei käsinjojaa	korjataan alusta tasaiseksi ja kovaksi penkin ja pyörätuolille varatun alueen alla, talvikunnossapidon järjestäminen. jos levähdyspaikka käytössä talvella viemärikannen nosto päällystepinnan tasoon (Musen kohta)		Tyrnävän kunta
D8	vanhainkodin sisäänkäynti	Muhostie 2	ovien aukipitotapit muodostavat kompastumisvaaran, ovikello ja koodilukko korkealla, oven sijainti tasoero yli 20 mm korkea	aukipitotapin korvaaminen seinään kiinnitettävällä haalla, ovikellon (ja koodilukon) sijoittaminen alemmaksi (850mm maasta) oven avautumispuolelle pienennetään tasoeroa sisäänkäynnin yhteydessä		Tyrnävän kunta
B9	katutila	Mankilantie	katurakenne jyrkkäluiskainen, syvin avo-ojin,	HUOM ! Tyrnävän kunta on laatimassa kadulle parantamissuunnitelmaa suunnittelussa otetaan huomioon esteettömyysnäkökohdat		Tyrnävän kunta
D9	seurakuntatalon sisäänkäynti	Mankilantie 1	sisääntulotasanteella sisäänvedetty porras luiskan yläreunassa muodostaa kaatumisvaaran ovien aukipitotapit ja erilliset rappurallit muodostavat kompastumisvaaran portaan kohdalla kaide loppuu lyhyeen, portaista puuttuvat kontrastimerkinnot	sisääntulotasanne korjataan samaan tasoon koko luiskan leveydeltä, lisätään kontrastiradat porrasosan askelmien yläreunaan aukipitotapin korvaaminen seinään kiinnitettävällä haalla, erilliset rappurallit poistetaan	1	kiinteistön omistaja: Tyrnävän seurakunta
D10	sisäänkäynti Peltolan palvelukeskus	Mankilantie 4	ovikello korkealla, oven sijainti (jää oven taakse ovea avattaessa - törmäysvaara)	ovikellon (ja koodilukon) sijoittaminen alemmaksi (850mm maasta) oven avautumispuolelle		kiinteistön omistaja
B10	katutila	Villentie	asuntoalueen kokoojakatu, ei erillistä kevyen liikenteen väylää katurakenne jyrkkäluiskainen, syvin avo-ojin, kadulla pintavaurioita, ei ajoratamaalauksia	HUOM ! Tyrnävän kunta on laatimassa kadulle kevyen liikenteen väylää suunnittelussa otetaan huomioon esteettömyysnäkökohdat		Tyrnävän kunta

Kuvat 44 ja 45. Levähdyspaikka Museon kohdalla kesällä ja talvella(kohde B8)

Kuvat 46. Seurakuntatalon sisäänkäynti (kohde D9)

Kuva 47. Villentie
(kohde **B10**)

6 Jatkotoimenpiteet

Suurin osa pienistä parantamiskohteista voidaan korjata kunnossapitotöiden yhteydessä tai rakentaa ilman erillistä rakennussuunnitelmaa. Toimenpiteistä tiemerkinnot ja päällystevaurioiden korjaukset tehdään kunnossapitotöiden yhteydessä.

Osa havaituista esteettömyyden kehittämiskohteista sisältyy jo käynnissä oleviin suunnittelu- ja rakentamishankkeisiin. Joukkoliikenteen uuden päätepysäkin rakentaminen on käynnistynyt kesällä 2011. Hankkeen yhteydessä tulee toteutettavaksi Tupostielle esitettyjä toimenpiteitä. Tyrnävän kunta on laatimassa suunnitelmia Villetien ja Mankilantien parantamiseksi. Kohteiden suunnittelussa ja rakentamisessa on esteettömyys huomioitava entistä selkeämmin.

Esteettömyys selvityksen perusteella suurempia toimenpiteitä, jotka edellyttävät tarkempaa suunnittelua, on Vanhatien, Ketolantien ja Koulutien liittymän parantaminen ja liittymän luoteen puoleisen viereisen kiinteistön liittymäjärjestelyt ja Kunnankujan parantaminen. Vanhatien liittymän parantamishankkeeseen liittyy myös maankäytön suunnittelua.

Esteettömyys selvityksen havaintojen ja meneillään olevan joukkoliikennejärjestelyjen muutosten myötä Tyrnävän keskusta alueella on tarvetta taajaman liikenteenohjauksen tarkistamistyölle ja joukkoliikenteen tarveselvitykselle, jossa määritetään linja-autopysäkkien tarve, sijainti ja laatutaso.

Yksityisten kiinteistöihin esitetyt esteettömyyden parantamistoimenpiteet ovat informatiivisia. Esteettömyyshavainnot ja toimenpide-ehdotukset selvittävät tekijöitä, joihin kiinnittää huomiota uusien rakennusten suunnitelmissa.

Uusien kohteiden rakentamisessa esteettömyys otetaan huomioon suunnittelun, lupakäsittelyn ja rakentamisen aikana ja kunnossapidossa Kunnan viranhaltijat ja luottamushenkilöt ovatkin yksi tärkeimmistä esteettömyyden edistäjistä kunnassa.

7 Kirjallisuus

Esteettömän rakentamisen ohjeet:

http://www.hel.fi/hki/hkr/fi/Helsinki+kaikille/A_Ohjeita+suunnitteluun

SuRaKu – projekti 2004/2008: Esteettömän ympäristön suunnitteluohjekortit 1/8 – 8/8

SuRaKu esteettömyyskriteerit: Esteettömien julkisten alueiden suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon ohjeistaminen katu-, viher- ja piha-alueilla

Invalidiliitto: Rakennetun ympäristön esteettömyyskartoitus, Opas kartoituksen tilaajalle ja toteuttajalle

Helsinki kaikille – projekti: Katualueita koskevat tyyppipiirustukset,